

FJALA E DEPUTETIT ZHENI GJERGJI

E ENJTE DATA 22 QERSHOR 2023

E nderuar zonja Kryetare,

Të nderuar qytetarë,

Shtesat në dy projektligjet që do të shkojnë sot për votim, atë të nxitjes së punësimit dhe atë për strehimin social, aq të rëndësishme për të gjithë shoqërinë shqiptare, në fakt, nuk sjellin asgjë të re për adresimin e nevojshëm të çështjeve dhe problematikave që kanë të bëjnë me strehimin social dhe me nxitjen e punësimit në tërësi, në veçanti për të rinjtë, si dhe për integrimin në tregun e punës të personave me aftësi të kufizuara. Rinia shqiptare sot nga dita në ditë po beson më pak te politikat e kësaj qeverie, por edhe tek opozita si alternativë politike. Këtë e tregoi numri i ulët i të rinjve që morën pjesë në zgjedhjet e 14 majit. Sipas Komisionit Qendror të Zgjedhjeve në këtë proces ishin regjistruar 122 mijë e 545 votues për herë të parë, por vetëm 16 mijë e 628 prej tyre ushtruan të drejtën e votës, pra 90% e të rinjve votues për herë të parë na braktisën. Të dashur kolegë, Ky fakt duhet të na shqetësojë të gjithëve. Të rinjtë shqiptarë, ata të arsimuar, por edhe ata pa profesion, po largohen masivisht nga Shqipëria dhe kjo çështje për ne duhet të jetë një kambanë alarmi, pasi prej një dekade jemi në kushtet e një emergjence kombëtare. 55 mijë veta largohen çdo vit nga vendi, 90% e të cilëve nuk kthehen as për një periudhë afatshkurtër, as për një periudhë afatmesme dhe 35% e tyre janë rreth 25 vjeç. Një nga arsyt kryesore të këtij largimi masiv është papunësia dhe përmirësimi i kushteve ekonomike familjare. Më 2013-ën premtuat 300 mijë vende pune, por, edhe pse kanë kaluar 10 vjet, jeni ende shumë larg premtimit tuaj elektorale. Të rinjtë në Shqipëri hasin vështirësi në gjetjen e punëve të kualifikuara dhe të mirëpaguara, duke mos garantuar dot një të ardhme të sigurt për veten dhe familjen. Kjo bën që të rinjtë, sidomos ata të zonave periferike të Shqipërisë, të emigrojnë. Gati 570 mijë shqiptarë kanë emigruar në 10 vjetët e fundit. Shpopullimi i vendit nga rinia, po, ky është objektivi që keni realizuar. Sipas INSTAT-it shkalla zyrtare e papunësisë për të rinjtë 15-29 vjeç është rritur në 22,5% nga 21,5%, që ishte në tremujorin e parë të 2023-shit.

Në krahasim me mesataren europiane, prej 6,3%, shkalla e papunësisë tek të rinjtë shqiptarë është 3 herë më e lartë. Edhe në raport me shtetet e tjera të rajonit treguesi është shumë negativ. Sipas Eurostat-it në Serbi papunësia tek të rinjtë e grupmoshës 15-29 vjeç ishte 8,6%; në Maqedoninë e Veriut 14%. Pra, Shqipëria, si një vend që pret anëtarësimin në BE, është vetmja që e ka ende shkallën e papunësisë tek të rinjtë mbi 20%. Përqindjen më të lartë të të papunëve e përbëjnë të rinjtë as në punësim, as në arsim dhe trajnim, NEET, me 26,1%, edhe ky tregues është më shumë se dyfishi i BE-së, që e ka 13,1%. Nga ky grup gjatë vitit 2021, 37% e tij ishin të papunë, 15,4% ishin punëtorë të dekurajuar; 17,5% ishin duke përmbushur detyrat familjare; ajo që është bie në sy është se vetëm 10% e të rinjve, NEET, janë të regjistruar në zyrat e shërbimit publik të punësimit. Çka dëshmon edhe njëherë mosbesimin e tyre te funksionimi e institucioneve dhe politikat e kësaj qeverie. Fatkeqësisht, edhe pse që nga viti 2019 kemi pasur një ligj për nxitjen e punësimit, sot mund të themi se ky ligj përgjatë këtyre 4 vjetëve ka dështuar në hartimin e politikave për punësimin e të rinjve në përgjithësi dhe grupeve të individëve me aftësi të kufizuara në veçanti. Vetëm 18 individë me aftësi të kufizuara kanë përfituar nga ky ligj deri më sot, ndërkohë 9030 duhet të ishte numri i individëve të punësuar

nëse ky ligj do të ishte zbatuar. Kjo jo vetëm që nuk ka ndodhur, pra që ligji nuk është zbatuar prej 4 vjetësh, dhe për këtë nuk mban përgjegjësi asnjëri, por personat me aftësi të kufizuar dhe familjet e tyre janë në vështirësi të mëdha ekonomike, duke pasur parasysh edhe periudhën e vështirë të pandemisë, ku u ndien të papërkrahur. Ndaj ne, si opozitë, mendojmë se ligji nuk ka pasur mangësi, siç po thuhet sot, por ai thjesht nuk është zbatuar dhe do të vazhdojë sërish të mos zbatohet, sepse kjo qeveri zyrtarë ka për burokratët, horrat, batakçinjtë e qejflinjtë, sepse vendet e punës shiten në këmbim të votave, sepse i paafiti drejton dhe për të aftin nuk ka punë. Korrupsioni qeveritar po i zbeh çdo ditë e më shumë shpresat që vendi ynë mund të ndryshojë, ndaj, edhe pse miratojmë shtesa ligjore, asgjë e re nuk pritet të ndodhë. Gjithsesi, duke falënderuar ministrinë përgjegjëse, që disa propozime të miat dhe të opozitës i bëri pjesë të ndryshimeve ligjore, mendoj se ne, si ligjvënës, kemi detyrimin të jemi në pritshmëritë e qytetarëve që na kanë votëbesuar. Sigurisht, për të ushtruar këtë detyrë duhet të jemi seriozë dhe t'i kërkojmë qeverisë të jetë llogaridhënëse jo vetëm në kuadër të mënyrës sesi formëson politikën e saj, si e propozon përmbajtjen e kuadrit ligjor, që rregullon fushën të caktuar, siç është edhe nxitja për punësim, por ne duhet t'i kërkojmë të japë llogari për mungesën e vullnetit ndaj miratimit të kuadrit ligjor mbështetës, nëpërmjet të cilit këto ligje marri efekte konkrete implementimi. Ndaj, sot, duke mbështetur ndryshimet e ligjit nr. 15/2019, kërkoj që monitorimi i këtij ligji të jetë në fokusin tonë, kolegë, në përputhje me detyrën tonë dhe domosdoshmërinë e kohës për nxitjen e punësimit në vend. Faleminderit!